

УДК 636.92:636.083

**Дармограй Л.М.**, д. с.-г. н., доцент ©Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій  
імені С.З. Гжицького**Лучин І.С.**, к. с.-г. н., ст.наук.співробітник

Коломийська дослідна станція Івано-Франківського Інституту АПВ НААН

**КОНВЕРСІЯ ГРАНУЛЬОВАНОГО КОМБІКОРМУ РІЗНОГО СКЛАДУ У  
ПРОДУКЦІЮ ПРИ ВИРОЩУВАННІ КРОЛІВ НА М'ЯСО**

Вперше вивчено конверсію комбікорму на інтенсивність росту та забійні показники кролів таких порід: новий тип шиншили, що створюється (НТШ), місцева шиншила (МШ), білий велетень (БВ) і фландр (Ф) при згодовуванні гранульованих комбікормів із вмістом січки галеги східної, конюшини і люцерни. Встановлено вірогідне збільшення абсолютних приростів живої маси і забійних показників у піддослідних кролів, яким згодовували гранульований комбікорм із вмістом січки галеги. З'ясовано, що вищою енергією росту відзначаються кролі НТШ.

**Ключові слова:** породи кролів, гранульовані комбікорми, інтенсивність росту, забійні показники.

Виробництво якісної тваринницької продукції є можливим лише за використання достатньої кількості повноцінних, екологічно чистих кормів. Одним з найбільш ефективних варіантів розширення кормової бази і зниження витрат на її виробництво є перехід на альтернативні технології виробництва кормів з сировини нових високоврожайних нетрадиційних кормових культур. Використання у складі комбікормів даних рослин вимагає вивчення їх впливу на організм тварин, продуктивність і якість продукції. Однією із таких малопоширених нетрадиційних культур є галега східна *Galega orientalis* (L).

Протягом останніх років зріс інтерес до галеги східної, як до перспективної кормової культури, яка за цілим рядом ознак перевищує традиційні кормові бобові рослини [1, 4]. Згідно наукових публікацій галега східна недостатньо вивчена на наявність антиметаболічних компонентів, залишаються відкритими питання поживної і біологічної цінності кормів з даної культури, їх вплив на функціональні і продуктивні показники тварин в цілому і кролів зокрема [2, 5].

**Мета досліджень.** Метою досліджень було визначити продуктивну дію гранульованих комбікормів різного складу на інтенсивність росту та забійні показники кролів при вирощуванні на м'ясо.

**Матеріали і методика досліджень.** Для вирішення даного завдання було відібрано і сформовано 12 груп кролів по 10 голів у кожній, за принципом пар аналогів. Дослідження проводились згідно схеми досліду (табл. 1) у фермерському господарстві „Еліт” Коломийського району Івано-Франківської області.

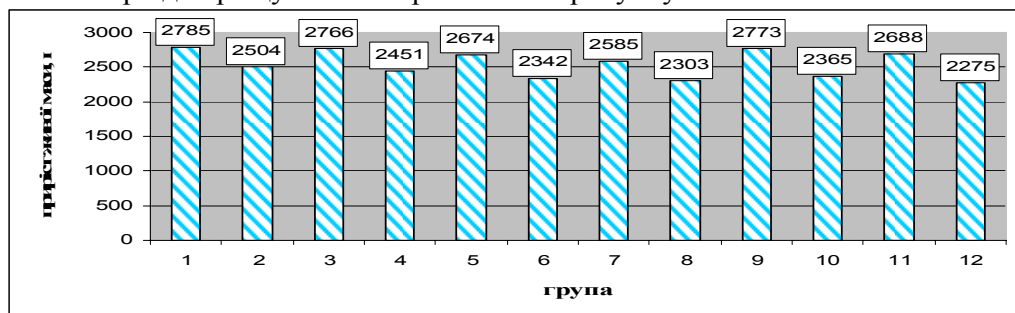
Таблиця 1

**Схема дослідю, n = 10**

Порода	Умови годівлі					
	група	ОР+ОКФ (гранульований комбікорм із вмістом галеги - 30% за масою)	група	ОР+ОКФ (гранульований комбікорм із вмістом конюшини -30% за масою)	група	ОР+ОКФ (гранульований комбікорм із вмістом люцерни -30% за масою)
НТШ	1				5	
МШ	2	6		10		
БВ	3	7		11		
Ф	4	8		12		

Інтенсивність росту піддослідних кролів визначали шляхом щомісячного зважування на електронній вазі з точністю до 1 грама. Тривалість дослідю від 46 до 120 денного віку. Нормування годівлі піддослідних кролів проводили за існуючими нормами [3]. Утримання кролів кліткове у приміщеннях, цілодобовий вільний доступ до води. Забій кролів проводили у м'ясопереробному комплексі „Агрофірма Прут”.

**Результати досліджень.** Кращу трансформацію поживних речовин раціону в процесі обміну відзначено у 1-4 групах кролів даних порід. За результатами науково-господарського дослідю встановлено позитивний вплив гранульованих комбікормів, особливо з вмістом галеги східної на інтенсивність росту та забійні показники молодняка кролів. Абсолютний приріст живої маси піддослідних груп кролів за період вирощування зображений на рисунку 1.



**Рис. 1. Абсолютний приріст живої маси піддослідних кролів за період вирощування (46-120 діб)**

За період дослідю (46-120 діб) з'ясовано, що кролі першої групи (НТШ) мали найвищий абсолютний приріст живої маси (2785 г), що на 3,9% і 0,4% більше порівняно з п'ятою та дев'ятою групами. Друга група кролів перевищувала своїх аналогів шостої та десятої за цим показником на 6,5% і 5,6% відповідно. У третій групі абсолютний приріст становив 2766 г, що на 6,5% більше від сьомої і на 2,8% від одинадцятої. Найнижчий абсолютний приріст за період дослідю виявлено у кролів породи фландр. Так, у четвертій групі цей показник становив 2451 г, що на 6,0% більше, ніж у восьмій і на 7,2%, від дванадцятої.

Забійні показники піддослідних кролів у зимовий період зображені у таблиці 2. На основі проведеного контрольного забою встановлено, що найвищим середнім значенням живої маси перед забоєм відзначаються кролі 1-4 груп (3475

г), яким згодовували повнораціонні гранули із вмістом січки галеги, що на 6,0% ( $P<0,001$ ) більше від 5-8 і на 2,9% ( $P>0,05$ ) проти 9-12.

Таблиця 2.

**Забійні якості підослідних кролів, ( $M\pm m$ ,  $n=4$ )**

Група	Порода	ОКФ	Жива маса перед забоєм, г	Маса парної туші, г	Забійний вихід, %
1.	НТШ	галега східна	3694±5,61	1972±7,51	53,4±0,33
2.	МШ		3251±5,21	1684±5,64	51,8±0,11
3.	БВ		3660±6,59	1929±5,48	52,7±0,13
4.	Ф		3295±7,04	1638±5,76	49,7±0,12
<b>Середнє значення:</b>			<b>3475±6,11</b>	<b>1806±6,10</b>	<b>51,9±0,17</b>
5.	НТШ	коню- шина	3498±6,45***	1843±8,57**	52,7±0,35
6.	МШ		3040±4,30***	1553±10,63***	51,1±0,31
7.	БВ		3318±5,31***	1725±7,78***	52,0±0,21
8.	Ф		3213±5,49***	1574±7,86**	49,0±0,35
<b>Середнє значення:</b>			<b>3267±5,39***</b>	<b>1674±8,71***</b>	<b>51,2±0,31</b>
9.	НТШ	люцерн а	3688±5,61	1955±12,56	53,0±0,19
10.	МШ		3090±6,31***	1588±5,61***	51,4±0,19
11.	БВ		3600±9,39**	1879±6,01**	52,2±0,18
12.	Ф		3115±6,62***	1536±7,74***	49,3±0,32
<b>Середнє значення:</b>			<b>3373±6,98***</b>	<b>1740±7,98**</b>	<b>51,5±0,22</b>

На основі проведеного контрольного забою встановлено, що найвищим середнім значенням живої маси перед забоєм відзначаються кролі 1-4 груп (3475 г), яким згодовували повнораціонні гранули із вмістом січки галеги, що на 6,0% ( $P<0,001$ ) більше від 5-8 і на 2,9% ( $P>0,05$ ) проти 9-12. З'ясовано, що середнє значення маси парної туші 1-4 груп становить 1806 г, що на 7,3% ( $P<0,001$ ) і 3,7% більше порівняно з 5-8 і 9-12 групами. Найвище середнє значення забійного виходу відзначено у кролів, яким згодовували повнораціонні гранули із вмістом січки галеги східної, що на 1,3% більше від 5-8 груп та на 0,8% проти 9-12.

Отже, при застосуванні січки галеги східної (30% за масою) як компонента гранульованого комбікорму для молодняка кролів, встановлено позитивний вплив на інтенсивність росту. Це дає можливість отримати абсолютний приріст на рівні 2785 г, що на 3,9% і 0,4% більше, порівняно з аналогами п'ятої та дев'ятої, яким згодовували повнораціонні гранули із вмістом січки конюшини і люцерни, це сприяє підвищенню відгодівельних та забійних показників кролів. Для більш повного з'ясування даної проблеми нами будуть проводитись подальші наукові дослідження.

### Література

1.Абрамов О.О. Багаторічні енергоресурсозаощаджуючі кормові культури козлятник східний і сільфія пронизанолиста в лісостепу України / О.О. Абрамов, Н.О. Стаднічук // Аграрний вісник Причорномор'я. - Одеса, - 2002, - Вип. 4 (15). - С. 64-68.

2. Дармограй Л.М. Методичні рекомендації щодо використання кормів із галеги східної (*Galega orientalis* (L.) різними видами тварин / Л.М. Дармограй / Львів, 2009. - 54 с.

3. Ноздрін М.Т. Деталізовані норми годівлі с.-г. тварин / М.Т. Ноздрін, М.М. Карпусь // Довідник. К.: 1991. – 344с.

4. Савенко В.С. Козлятник східний. Монографія / В.С. Савенко. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. - 295 с.

5. Skórko-Sajko H. Nutritive value and quality of *Galega silages* / H. Skórko-Sajko, J. Tywoczuk // Ann. Anim. Sci., Suppl. 2. – 2003. - P. 307 - 310.

### Summary

L.M. Darmohray – docent

*Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnological named after S.Z. Gzhytskyj, Lviv, Ukraine*

### CONVERSION OF GRANULATED FEED OF DIFFERENT COMPOSITION OF PRODUCTS BY PRODUCING RABBITS FOR MEAT

*It was studied the influence of grains of Galega Orientalis, alfalfa, clover on growth intensity, functional state of organism of White Giant breed rabbits (WG), Flandr (F), Chinchilla (C) and new type of Chinchilla (NTC). The productive action of such feeds on fattening indices of rabbits of high mentioned breed, feed payment were described. It was proved that the grains of Galega orientalis provides with better nutrients transformation in all experimental groups of rabbits in comparison with alfalfa and clover.*

**Keywords:** *breeds of rabbits, granular compound feeds, their growth rate, slaughter performance.*

Рецензент - д.с.-г.н., проф., чл.-кор. НААНУ Кирилів Я.І.